

תורת המחירים ב

פרק 4 - מונופול מפלה ולא מפלה במשק פתוח

תוכן העניינים

1. כללי 1

מונופול מפלה ולא מפלה במשק פתוח:

שאלות:

- (1) בפני יצרן יחיד בעל פונקציית הוצאות: $TC = 60 + 2X^2$ עומד ביקוש מקומי: $P = 120 - 2X$. המשק נפתח לייצוא וייבוא והמחיר העולמי של המוצר הוא 80 ₪. להלן מספר טענות:
- לפני פתיחת המשק, מכר המונופול בארץ 15 יחידות במחיר 90 ₪.
 - לאחר פתיחת המשק, לא יתקיים ייבוא או ייצוא, והיצרן ימכור את הכמות של תחרות משוכללת.
 - אם הממשלה תאסור על ייבוא המוצר, תקטן הכמות הנמכרת בארץ ל-10 יחידות והמחיר יגדל ל-100 ₪.
- רק טענות א' וג' נכונות.
 - רק טענה א' נכונה.
 - כל הטענות נכונות.
 - רק טענה ב' נכונה.
 - רק טענות ב' וג' נכונות.
- (2) בהמשך לנתוני השאלה הקודמת, להלן מספר טענות נוספות:
- אם הממשלה תאסור את ייבוא המוצר, יתפתח ייצוא של 10 יחידות.
 - אם ירד המחיר העולמי ל-75 ₪, יתפתח ייבוא ומצב המונופול יורע.
 - הכמות הנמכרת בארץ היא תמיד כפולה במעבר ממצב של מונופול מפלה עם ייצוא למצב של רשות לייבא.
- רק טענות א' וג' נכונות.
 - רק טענה א' נכונה.
 - כל הטענות נכונות.
 - רק טענה ב' נכונה.
 - רק טענות ב' וג' נכונות.
- (3) מונופול מפלה מוכר לשני שווקים: מקומי ועולמי. הביקוש המקומי ליניארי והביקוש העולמי גמיש לחלוטין. עקומת העלות השולית של היצרן עולה משמאל לימין. להלן מספר טענות:
- המחיר בשוק המקומי יכול להיות שווה למחיר העולמי.
 - הפדיון השולי בשוק המקומי שווה למחיר העולמי.
 - ירידה במחיר העולמי תקטין את הכמות הנמכרת בארץ ובחו"ל.
 - ירידה במחיר העולמי אינה יכולה לגרום למכירה בשוק המקומי בלבד.

(4) מונופול מפלה מוכר לשני שווקים: מקומי ועולמי. הביקוש המקומי ליניארי והביקוש העולמי גמיש לחלוטין. עקומת העלות השולית של היצרן עולה משמאל לימין. להלן מספר טענות:

- א. עלייה בביקוש המקומי תביא למכירה בשוק המקומי בלבד.
- ב. עלייה במחיר העולמי תביא למכירה בשוק העולמי בלבד.
- ג. הטלת מס על היצרן לכל יחידה מיוצרת עלולה לגרום להפסקת הייצוא.
- ד. סובסידיה ליצרן לכל יחידה מיוצרת תגדיל את הכמות הנמכרת בארץ ובחו"ל.

(5) בפני יצרן יחיד בעל הוצאה שולית: $MC = Q$ עומד ביקוש מקומי: $P = 100 - 2Q$. המשק פתוח לייצוא וייבוא והמחיר העולמי של המוצר הוא 50 ₪.

- א. מחיר המוצר בארץ 50 ₪ והפדיון השולי שווה ל-0.
- ב. אם הממשלה תטיל מכס של 50 ₪ ליחידה, יגדל המחיר בארץ ותקטן הכמות הנרכשת בארץ ב-50%.
- ג. אם בנוסף להטלת מכס, תאסור הממשלה על אפליית מחירים בין צרכני הארץ לצרכני חו"ל, יעדיף המונופול למכור רק בארץ במחיר גבוה יותר.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

(6) מונופול מפלה מוכר בארץ ובחו"ל. למונופול הוצאה שולית עולה. הממשלה מטילה מס על כל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:

- א. המונופול יפסיק לייצא.
- ב. המונופול ימכור בשני השווקים, בכל מקרה.
- ג. הייצוא בכל מקרה יקטן או ייפסק וייתכן שהמחיר בארץ לא יושפע.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. כל הטענות נכונות.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

- (7) מונופול מפלה עומד בפני שני צרכנים. הביקוש של צרכן א' ליניארי והביקוש של צרכן ב' גמיש לחלוטין. למונופול הוצאה שולית עולה. הממשלה מטילה מס על כל יחידה מיוצרת. להלן מספר טענות:
- המונופול ימכור לשני הצרכנים בהכרח.
 - ייתכן שהמונופול ימכור בשוק ב', גם אם הוא מפסיד על כל יחידה הנמכרת בשוק זה.
 - המחיר בשני השווקים יכול להיות זהה.

- רק טענות א' וב' נכונות.
- רק טענה ב' נכונה.
- רק טענה ג' נכונה.
- כל הטענות נכונות.
- רק טענות א' וג' נכונות.

- (8) מונופול מייצר את מוצר X ומוכר אותו רק בארץ. למונופול הוצאה שולית עולה. כעת נפתחה בפני המונופול, האפשרות לייצא את המוצר במחיר נמוך מהמחיר השורר בארץ בתנאי תחרות משוכללת. המונופול יכול להפלות. להלן מספר טענות:

- המונופול ימשיך למכור רק בארץ.
- המונופול ימכור בשני השווקים, ויעלה את המחיר בארץ.
- ייתכן שהמונופול ימכור בשני השווקים. במקרה כזה הכמות הנמכרת בארץ תקטן.

- רק טענות א' וב' נכונות.
- רק טענה ב' נכונה.
- רק טענה ג' נכונה.
- כל הטענות נכונות.
- רק טענות א' וג' נכונות.

- (9) מונופול מייצר את מוצר X ומוכר אותו רק בארץ. למונופול הוצאה שולית עולה. הממשלה פותחת את המשק למסחר בינלאומי (ייבוא וייצוא) וידוע שהמחיר העולמי נמוך מהמחיר שקבע המונופול במצב המוצא. להלן מספר טענות:

- המונופול אדיש בין פתיחת המשק לייבוא לבין קביעת מחיר מקסימום ברמת המחיר העולמי של המוצר.
- הצרכנים אדישים בין פתיחת המשק לייבוא לבין קביעת מחיר מקסימום ברמת המחיר העולמי של המוצר.
- לא ייתכן שהמונופול יבחר להתחיל לייצא את המוצר.

1. כל הטענות אינן נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

10 מונופול מפלה מייצר את מוצר X ומוכר אותו בארץ ובחו"ל. הביקוש העולמי למוצר גמיש לחלוטין והביקוש המקומי ליניארי. נתון שהייבוא אינו אפשרי לצרכנים במצב המוצא וכן שגמישות הביקוש המקומי, ברמת המחיר שדורש המונופול בארץ, שווה 3-.

להלן מספר טענות:

- א. המונופול יגבה בארץ מחיר גבוה ב-50% מהמחיר בחו"ל.
- ב. אם הייבוא יתאפשר, תגדל הכמות שקונים הצרכנים בארץ, אך לא ניתן לומר בדיוק בכמה.
- ג. אם הייבוא יתאפשר, תגדל הכמות שקונים הצרכנים בדיוק פי שתיים.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

11 מונופול מפלה מייצר את מוצר X ומוכר אותו בארץ ובחו"ל. הביקוש העולמי למוצר גמיש לחלוטין והביקוש המקומי ליניארי. ליצרן הוצאה שולית קבועה לייצור המוצר. במצב המוצא מוכר המונופול בשני השווקים.

להלן מספר טענות:

- א. המונופול מוכר כמה שיותר.
- ב. אם הממשלה תאסור על ייצוא המוצר, ירד המחיר בארץ.
- ג. אם הממשלה תאסור על ייצוא המוצר, תגדל הכמות הנמכרת בארץ, אך לא ישתנה המחיר בארץ.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

- 12)** מונופול מפלה מייצר את מוצר X ומוכר אותו בארץ ובחו"ל. המחיר העולמי של המוצר הוא 50 ₪ והצרכנים המקומיים מוציאים סכום קבוע של 800 ₪ על מוצר X. ליצרן עקומת היצע: $P = 2Q$ והוא מוכר יחידות שלמות בלבד. הממשלה אוסרת על ייבוא המוצר. להלן מספר טענות:
- המונופול ייצא 24 יחידות.
 - אם הממשלה תאפשר ייבוא תגדל הכמות הנרכשת בארץ פי 2.
 - אם הממשלה תיתן סובסידיה ליצרן על כל יחידה מיוצרת, הוא יגדיל את הכמות שהוא מוכר גם בארץ וגם בחו"ל.

- רק טענות א' וב' נכונות.
- רק טענה ב' נכונה.
- רק טענה ג' נכונה.
- רק טענה א' נכונה.
- רק טענות א' וג' נכונות.

- 13)** נתון מונופול מפלה בעל עלות שולית עולה עם הכמות המיוצרת, המוכר לשוק מקומי בעל ביקוש ליניארי. כעת הממשלה פותחת את המשק לייצוא וגם לייבוא מתחרה במחיר נמוך מהמחיר, שמבקש המונופול במצב המוצא. להלן מספר טענות:

- בכל מקרה, יתפתח ייבוא.
- המונופול מפסיד ממהלך זה.
- ייתכן שיתפתח ייצוא.

- רק טענות א' וב' נכונות.
- רק טענה ב' נכונה.
- רק טענה ג' נכונה.
- רק טענה א' נכונה.
- רק טענות א' וג' נכונות.

14) מונופול עומד בפני צרכן בעל ביקוש: $P = 100 - X$. עקומת ההיצע של המונופול היא: $MC = 2X$. כעת מצטרף צרכן נוסף, המוכן לרכוש כל כמות של המוצר במחיר של 60 ₪. נתון שהצרכנים אינם יכולים לסחור ביניהם. להלן מספר טענות:

- א. רווחי המונופול יגדלו ב-150 ₪.
- ב. עודף הצרכן של הצרכן הראשון יקטן ב-112.5 ₪.
- ג. הרווחה הכוללת בענף תקטן.

1. רק טענות ב' וג' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. רק טענות א' וג' נכונות.

15) מונופול מפלה מוכר לשוק מקומי ולחו"ל. עקומות הביקוש וההיצע המקומיות רגילות ועקומת הביקוש של חו"ל גמישה לחלוטין ברמת המחיר העולמי. כעת גדל הביקוש המקומי למוצר, אך עדיין נמשך הייצוא. להלן מספר טענות:

- א. המחיר בשני השווקים יגדל.
- ב. הכמות הנמכרת בשני השווקים תגדל.
- ג. אם הביקוש המקומי ימשיך לגדול, ייתכן שיתפתח ייבוא של המוצר.

1. רק טענות א' וב' נכונות.
2. רק טענה ב' נכונה.
3. רק טענה ג' נכונה.
4. רק טענה א' נכונה.
5. כל הטענות אינן נכונות.

תשובות סופיות:

1 (5	ג' (4	ב' (3	3 (2	3 (1
5 (10	1 (9	3 (8	2 (7	3 (6
5 (15	1 (14	3 (13	4 (12	1 (11